

Hyvinvointilautakunta

Toimielin: Osasto Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	Hyvinvointilautakunta Sivistystoimi Sivistystoimen hallinto ja ruokapalvelu Sivistystoimenjohtaja ja ruokapalvelun osalta ruokapalvelupäällikkö
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Sivistystoimi tarjoaa kuntalaisille mahdollisuudet elinikäiseen oppimiseen sekä monipuoliseen vapaa-ajan harrastamiseen. Sivistyspalvelut tuotetaan yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP2023	TA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
Ravitsemispalvelut:	Ateriasuoritteet	186 151	185 000	183 000	183 000	183 000
	€/suorite	2,55	2,53	2,81	2,81	2,81
Koulut:	Arviointiasteikko (1-5):					
	Ruoan riittävyys	4	>4	>4	>4	>4
Ateriapalvelun laatuksely	Ruoan maku	3	>3	>3	>3	>3
	Ulkonäkö	2	>3	>3	>3	>3
	Lämpötila	4	>4	>4	>4	>4
	Ruokailutilanteen sujuvuus	4	>3	>3	>3	>3
	Henkilökunnan palvelualltius	4	>3	>4	>4	>4

Perustiedot:	TP2023	TA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
Henkilöstö					
Sivistystoimenjohtaja	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Toimistos sihteeri	0,85	0,85	0,85	0,85	0,85
Ruokapalvelupäällikkö	1	1	1	1	1
Ruokapalvelutyöntekijä	4	4	5	5	5

Selite	TP 2023	TA 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	454 968	507 225	479 650	477 650	477 650	-5,44%
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	137					
Muut toimintatuotot	516	10 000				
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	455 621	517 225	479 650	477 650	477 650	-7,26%
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-317 120	-358 087	-397 793	-400 358	-402 974	11,09%
Palvelujen ostot	-73 613	-85 445	-55 220	-55 228	-55 242	-35,37%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-176 473	-178 650	-183 050	-183 050	-183 050	2,46%
Avustukset						
Muut toimintakulut sis. vuokrat	49 786,10	-43 710	-37 402	-36 547	-36 617	-14,43%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-616 991	-666 742	-673 465	-675 183	-677 883	1,01%

TOIMINTAKATE	-161 370	-149 487	-193 815	-197 533	-200 233	29,65 %
---------------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	----------------

Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittari	Tavoitetaso
Ranuasta Suomen näkyvin maaseutukunta	Tehdään vaikuttavaa viestintää ja markkinointia sekä päivitetään nettisivut	Aktiivisuus some-kanavilla ja kävijämäärät nettisivuilla asteikolla 1-5	4
Kouluruokailu on osa terveyttä ja oppimista edistävää lasten ja nuorten kasvuympäristöä	Noudatetaan kouluruoka- ja ravitsemussuosituksia	Ateriapalvelun laatukysely asteikolla 1-5	3
Yritysmuotoinen Ranua	Ruokapalveluiden ruokailu- ja keittiötilojen vuokraus yhteisöille ja yrittäjille, vastaavia uusia tiloja ei kunnassa ole tällä hetkellä.	Vuokrauksien määrä	4
Hankinnoissa tulee käyttää kriteereitä, jotka edistävät kestävästä ruokahuollosta ja ekologisuudesta	Hankinnoissa ja tarjouspyynnöissä käytetään hankintakriteeristöä.	Kotimaisuusaste	80 %

Kouluruokailu on keskeinen osa ruokakasvatusta ja koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämistä varhaiskasvatuksessa ja kouluissa. Ruokapalvelujen toimintaa ohjaa ravitsemus- ja kouluruokasuositukset.

Elintarvikehankinnoissa pyritään korkeaan kotimaisuusasteeseen talouden suunnittelulla ja hankintayhteistyöllä. Tulevalla talousarviokaudella hankintasopimuksen tuotetuotteiden hinnantarkistukset tehdään neljän kuukauden välein.

Tekniseltä toimelta siirtyy siivooja ruokapalveluiden henkilöstöön vuoden 2025 alusta. Hallinnolliset tehtävät, suunnittelu ja työnohjaus on siirtynyt hillankukan keittiöstä yhteisesti teknisen toimen ja ruokapalvelupäällikön hoidettavaksi kesällä 2024. Siivoojan nimike muuttuu ruokapalvelutyöntekijän nimikkeeksi.

Esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen toimintakulttuurin ydinasiat eli loukkaamattomat toimintakulttuurimme arvot (6 kpl) viedään yksiköiden uusille verkkosivuille. Selvitetään mahdollisuutta saada OPH:lta rahoitusta toimintakulttuurimme seuraaviin vaiheisiin, mm. yhteisten pelisääntöjen luomiseen arvojen pohjalta, tarvittaviin koulutukseen.

Nykyisen sivistystoimenjohtajan nelivuotinen virkamääräys päättyy 31.7.2025. Talousarviossa varaudutaan siihen, että uusi osastopäällikkö aloittaa 1.8.2025.

Tehtävä/tulosalue:	Varhaiskasvatus
Tilivelvollinen:	Varhaiskasvatusjohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Varhaiskasvatusyksiot tuottavat laadukkaita ja monipuolisia varhaiskasvatuspalveluja lasten ja perheiden tarpeet huomioiden.

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP 2023	TA 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Päivähoito	Päivähoito €/h/v	43,66	40,72	55,04	57,11	57,16
Lasten sijoitukset järjestetään mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti	Esiopetus €/h/v	8 702	10 353	9 243	8 337	7 504
	Perhep.hoito €/h/v	77,02	49,14	-	-	-
	Ryhmäperhepäivähoito €/h/v	62,17	90,28	-	-	-
Päivähoito ja esiopetus järjestetään asiakaskeskeisesti ja joustavasti	Esiopetuksen täydentävä vaka 20%, €/h/v	10,7	30,52	-	-	-
	Paikan odotusaika pv	>14	< 14	<14	<14	<14
Asiakastyytyväisyys	Hoitomuoto toteutuu ensisijaisesti vanhempien toiveen mukaan %	95	95	95	95	95
	Päivähoitojärjestelmä kokonaisuutena tyydyttävä/erinomainen (asteikko 1-5, arviointi 01/2019)		Hyvä 4	Hyvä 4	Hyvä 4	Hyvä 4

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP 2023	TA 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
0-6 vuotiaiden lkm	194	182	188	178	177
Varhaiskasvatuksessa olevat alle 3-vuotiaat lapset			38	30	30
Varhaiskasvatuksessa yhteensä lapsia			137	132	132
Esioppilaita			29 / 19	19/35	35/25
Päivähoitopaikkaa tarvitsevien lkm	129	149			
• Päiväkoti (uusi + Kanervikko)		90+21			
• perhepäiväkoti		8			
• ryhmäperhepäiväkoti		30			
Esiopetuksessa/varhaiskasvatuksessa Kanervikon päiväkoti	41	Kevät -24 41/30 Syksy -24 31/25			

Perustiedot:	TP2023	TA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
Henkilöstö					
Varhaiskasvatuksen johtaja	1	1	1	1	1
Päiväkodin johtaja			0,1	0,1	0,1
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	1	1	1	1	1
Varhaiskasvatuksen opettaja	6	6	7,9	7,9	7,9
Määräaikainen opettaja	1		1	0,5	
Varhaiskasvatuksen sosionomi	1		2	2	2
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	10	10	14	14	14
Vaka lastenhoitajat määräaikaiset	4		1	0,5	
Perhepäivähoitaja	7	7	3	1	1
Päiväkotiapulainen määräaikainen	1	0,5			
Varhaiskasvatuksen avustaja	1	1	1	1	1
Määräaikainen avustaja	3		3	3	2
Päiväkotiapulainen	1				
Toimistos sihteeri	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2

Selite	TP 2023	TA 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos %
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	6 617	32 725	34 050	21 000	21 000	4,05 %
Maksutuotot	83 938	87 800	70 000	60 000	60 000	-20,27 %
Tuet ja avustukset	45 758					
Muut toimintatuotot	427					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	136 741	120 525	104 050	81 000	81 000	-13,67 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-1 553 993	-1 542 445	-1 651 111	-1 680 454	-1 680 454	7,05 %
Palvelujen ostot	-364 374	-346 522	-381 865	-352 976	-353 171	10,20 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16 522	-7 950	-8 200	-8 200	-8 200	3,14 %
Avustukset						
Muut toimintakulut sis. vuokrat	-285 229	-293 770	-435 810	-434 707	-436 631	48,35 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-2 220 119	-2 190 690	-2 476 986	-2 476 337	-2 478 456	13,07 %
TOIMINTAKATE	-2 083 378	-2 070 165	-2 372 936	-2 395 337	-2 397 456	14,63 %

Strateginen päämäärä	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittari	Tavoitetaso
Kasvuhakuinen kunta	Ranuasta Suomen näkyvin maaseutukunta	Uudet tilat Monipuoliset toimintaympäristöt	Riittävä henkilöstö, koulutus	Hyvinvoivat lapset ja perheet
Hyvinvoiva kuntalainen	Hyvinvoiva lapsi ja henkilöstö	Asiakastyytyväisyyskysely Työhyvinvointikysely henkilökunnalle Lasten mielipidekysely Ryhmäkoot maltilliset	Asteikko 0-5 Asteikko 0-5 Huono/ hyvä käyttöaste Riittävä henkilöstö	4 4 Hyvä >90

		Huomioidaan lapsen yksilölliset tarpeet		Mitoituksen ja aukioloaikojen mukaiset ryhmät
Elinvoimainen ja kansainvälistyvä yritystoiminta	Yritysmönteinen Ranua	Riittävä ja ammattitaitoinen henkilöstö	Koulutus	Kelpoisuusehdot täyttävä henkilökunta
Kestävä elinympäristö	Ranuan kyläkeskuksen ja kylien kehittäminen	Luonto ja liikunta vahvana oppimisolustana Vahvistetaan yhdessä tekemisen toimintatapoja	Varhaiskasvatussuunnitelma	Luonto ja liikunta vahvasti esillä arjessa Lapset innostuvat liikkumaan ja tutkimaan ympäristöä Perheiden kokonaisvaltaisen hyvinvointi

Varhaiskasvatusta on Hillankukassa, Kanervikossa ja Kuhan koululla.

Toimintakulttuuria vahvistetaan yhtenäisemmäksi.

Kunnan varhaiskasvatussuunnitelma päivitetään toimintakulttuurin ja uuden päiväkodin toimintaa vastaavaksi.

Tarjotaan henkilökunnalle mahdollisuus täydennyskoulutuksiin ja omien vahvuuksien hyödyntämiseen.

Varhaiskasvatuksen määräaikaisilla avustajilla vastataan varhaiskasvatuksessa tuen tarpeessa olevien lasten riittävään tuen saantiin.

Päiväkodinjohtaja-opettajan 50/50 virka muutetaan varhaiskasvatuksen opettajan viraksi 90/10, johon kuluu 10 % päiväkodin johtajan tehtäviä sekä varhaiskasvatusjohtajan sijaisena toimiminen. Samalla tarvitaan opettajalle sijainen 3,5 kk:n ajalle.

Tehtävä/tulosalue:	Perusopetus
Tilivelvollinen:	Sivistystoimenjohtaja sekä koulujen rehtorit/koulunjohtajat yksiköidensä osalta
Toiminnan lyhyt kuvaus/ palveluajatus:	Osaavan ja ammattitaitoisen henkilökunnan toteuttama yhtenäinen, oppilaita osallistava opinpolku tarjoaa ranualaisille lapsille ja nuorille laadukkaat oppimismahdollisuudet sekä jatko-opintokelpoisuuden.

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP2023	TA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
--------------------------------------	----------------	---------------	---------------	----------------	---------------	---------------

Laadukkaan perusopetuksen järjestäminen	Oppilasta sijoittuu jatko-opintoihin, %	100	>100	>100	>100	>100
	Oppilaita sijoittuu oman kunnan lukioon, %	31,9	>27	>27	>27	>27
Henkilöstön ammattitaito	Pätevien opettajien osuus	95	>91	95	95	95
Opetus järjestetään taloudellisesti	Euroa/oppilas	14 090	14 418	16 008	17 839	18 707
	• Kirkonkylä €/oppilas	14 309	14 925	15 957	19 039	19 783
	• Kuha €/oppilas	11 952	11 153	13 815	14 391	17 598
	• Yläaste €/oppilas	14 442	14 894	16 686	17 698	18 390

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP2023	TA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
<u>Oppilaita yhteensä 20.9.</u>	499	484	428	403	372
Esioppilaat	41	31	19	35	25
1-6 vuosiluokat	276	262	242	212	197
7-9 vuosiluokat	182	191	167	156	150
Valmistava opetus	1				

Perustiedot:	TP2023	TA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
<u>Henkilöstö 20.9.</u>					
Johtava rehtori	2	2	2	1	1
Apulaisrehtori				1	1
Luokanopettaja	18	17	17	17	17
Erityisluokanopettaja	3	3	5,5	5,5	5,5
Erityisopettaja	4	5	2	2	2
Lehtori	12	13	12	12	12
Päätoiminen tuntiopettaja	1	1	1	1	1
Sivutoiminen tuntiopettaja					
Resurssiopettaja	1				
Koulukuraattori					
Koulunkäynnin ohjaajat					
- vakinaiset	16	18	18	18	18
- määräaikaiset	3	3	2	1	
- laskutus toiseen kuntaan		1			
Toimistosihteerit	1	1	1	1	1
Opinto-ohjaaja	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65
<u>Toimitilat</u>					
Kirkonkylän koulu	1800	3100	3100	3100	3100
Kuhan koulu	1075	1075	1075	1075	1075
Yläaste	1500	1500	2000	3500	3500
Yläasteen työpaja	850	850	-	-	

Selite	TP 2023	TA 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	202 638	172 000	157 500	157 000	157 000	-8,43 %
Maksutuotot	10 779	7 000	8 500	8 500	8 500	21,43 %
Tuet ja avustukset	101 364		40 800			
Muut toimintatuotot	758					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	315 540	179 000	206 300	165 500	165 500	15,25 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-3 547 802	-3 757 080	-3 868 414	-3 888 114	-3 889 420	2,96 %

Palvelujen ostot	-1 356 513	-1 337 027	-1 372 910	-1 370 790	-1 368 912	2,68 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-164 274	-191 500	-159 871	-158 371	-156 871	-16,52 %
Avustukset						
Muut toimintakulut sis. vuokrat	-1 745 991	-1 430 905	-1 352 213	-1 313 060	-1 316 591	-5,50 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-6 814 580	-6 710 512	-6 753 408	-6 730 335	-6 731 794	0,64 %
TOIMINTAKATE	-6 499 041	-6 531 512	-6 547 108	-6 564 835	-6 566 294	0,24 %

Strateginen päämäärä	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittari	Tavoitetaso
Kasvuhakuinen kunta	Ranuasta Suomen näkyvin maaseutukunta	Nykyaikaiset opetustilat ja laadukas perusopetus	Uusi yläkoulu-lukio -rakennus	Toiminta vakiintuu uusissa koulukiinteistöissä. Yhtenäiskoulu aloittaa toimintansa 1.8.2025
Hyvinvoiva kuntalainen	Hyvinvoiva henkilöstö	Työhyvinvointikysely Lapsiystävällinen kunta -tavoitteet Yksilön tarpeisiin vastaaminen – Pedagoginen ja oppilashuollollinen tuki Maltillinen ryhmäkoko	Asteikko 0-5 Tavoitteiden toteutumisesta kysely Kouluterveyskysely, koulun hyvinvointi profiili, muut kyselyt Toteutunut ryhmäkoko	3 Asetetut tavoitteet toteutettu Oppilas, huoltaja ja opettaja kokevat, että oppilasta tuetaan hänen tarpeitaan vastaavalla tasolla Toiminnallisesti järkevän kokoiset ryhmät
Elinvoimainen ja kansainvälistyvä yritystoiminta	Yritysmuotoinen Ranua	Osaava ja ammattitaitoinen henkilöstö Yhteistyö paikallisten yritysten kanssa 9. luokkien yrityskylä oppimiskokonaisuus	Pätevän henkilöstön osuus Täydennyskoulutuksiin osallistuminen Työelämään tutustuminen (tet), yritysvierailut, yrittäjävierailut kouluilla 9. luokkalaiset osallistuvat	90 % 3 pvä/hlö 8. luokat 1 viikko 9. luokat 1 viikko Jopo > 2 viikkoa Vierailuja > 2 100 %
Kestävä elinympäristö	Ranuan kyläkeskuksen ja kyläkehittäminen	Aapiskujan koulun kehittäminen – toiminnallisuus ja turvallisuus	Oppilaiden tyytyväisyys koulun alueeseen (asteikko 1-5) Tapaturmien määrän laskeminen	Tavoite 3

Määrätietoinen eteneminen yhtenäiskoulua kohti. Oppilaiden, henkilöstön ja kaikkien sidosryhmien osallistaminen.

Koulukampusalueen kehittäminen viihtyisäksi ja houkuttelevaksi kokonaisuudeksi. Kampuksen yhteinen ilme.

Opetuksen resursseista huolehtiminen.

Oppilaiden tuen tarpeen tiedostaminen ja lisääntyneeseen tuen tarpeeseen vastaaminen erilaisin pedagogisin ratkaisuin.

Kuljetuskustannuksiin varaudutaan budjetissa.

8. lk:t ja 9 lk:t toimivat 3-sarjaisina syksystä 2025 alkaen.

Jakotunnit poistetaan 5.- 6.-luokilta.
Aamupäivätoiminta lakkautetaan syksystä 2025 alkaen.

Tehtävä/tulosalue:	Lukio- ja ammatillinen koulutus
Tilivelvollinen:	Lukion rehtori
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Monipuolinen ja korkeatasoinen toisen asteen koulutus opiskelijan kotipaikkakunnalla antaa laaja-alaisen yleissivistävän pohjakoulutuksen nuorten jatko-opintoihin ja luo valmiuksia työelämää ja yrittämistä varten. Luontoa ja yrittäjyyttä korostetaan tarjoamalla paikallisia opintojaksoja liittyen luontoyrittäjyyteen.

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP2023	TA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
Laadukas opetus	Keskeyttäneiden osuus, %	3,5	< 4	< 4	< 4	< 4
	Ylioppilaskirjoitukset -arvosanojen keskiarvo	keski-tasoa	keski-tasoa	keskitasoa	Keskitasoa	keski-tasoa
Henkilöstön ammattitaito	Pätevien opettajien osuus, %	100	100	100	100	100
Opetus järjestetään taloudellisesti <ul style="list-style-type: none"> lukion kustannukset 	Euroa/oppilas	16 420	17 381	17 138	15 481	15 234

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP2023	TA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
Oppilaat 20.9.					
Lukio	55	55	54	59	60
Etälukio/aineopiskelijat					
Kaksois/kolmoistutkinto	6 080	6 655	6 500	6 650	6 650
Opetustunnit:					

Perustiedot:	TP2023	TA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
Henkilöstö					
Rehtori	1	1	1	1	1
Lehtori	7	7	7	7	7
Koulukuraattori					
Toimistosihiteeri	0,35	0,35	0,35	0,35	0,35
Opinto-ohjaaja	0,35	0,35	0,35	0,35	0,35
Toimitilat					
Lukio	500	500	500	500	600

Selite	TP 2023	TA 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot						
Maksutuotot	3 892	2 600	2 600	2 600	2 600	
Tuet ja avustukset	30 155	16 000	30 920	16 000	16 000	93,25 %
Muut toimintatuotot						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	34 047	18 600	33 520	18 600	18 600	80,22 %

TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-606 006	-573 219	-615 498	-605 270	-605 270	7,38 %
Palvelujen ostot	-144 323	-148 063	-137 528	-128 673	-128 774	-7,12 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-72 100	-39 425	-28 510	-28 510	-28 510	-27,69 %
Avustukset						
Muut toimintakulut sis. vuokrat	-195 429	-213 851	-177 825	-169 571	-170 098	-16,85 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-954 233	-974 558	-959 361	-932 024	-932 652	-1,56 %
TOIMINTAKATE	-920 186	-955 958	-925 481	-913 424	-914 052	-3,19 %

Strateginen päämäärä	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittari	Tavoitetaso
Kasvuhakuinen kunta	Ranuasta Suomen näkyvin maaseutukunta Ammattikoulu konsepti Ranualla	Luontoyrittäjyys – markkinointi Työryhmän selvitys	Markkinointitilaisuuksien määrä Artikkeleiden määrä Toteutus	5 tilaisuutta 5 kpl Tehdään
Hyvinvoiva kuntalainen	Hyvinvoiva henkilöstö	Toimintaa kehitetään henkilöstön osaaminen ja jaksaminen edellä. Työhyvinvointikysely	Asteikko 0-5	3
Elinvoimainen ja kansainvälistyvä yritystoiminta	Yritysmuotoinen Ranua	Luontoyrittäjyys - erikoistumisen kautta 2. asteen opiskelijoiden yrittäjätietämystä lisätään	Yrittäjyys - opintojaksojen valinnat	10% opiskelijoista valitsee yrittäjyys opintojaksoja lukuvuonna 2025-2026
Kestävä elinympäristö	Ranuan kyläkeskuksen ja kylien kehittäminen	Kestävät luontoarvot näkyvät luonto – erikoistumisen kautta oppilaitoksella ja kuntakuvassa	Luonto –opintojaksojen valinnat	10 % opiskelijoista valitsee luonto opintojaksoja lukuvuonna 2025-2026

Lukion vetovoimaa oppilaitoksena kehitetään markkinoimalla ja tarjoamalla paikallisia valinnaisia luontoon ja yrittäjyyteen suuntautuvia opintojaksoja. Kuntamarkkinoinnissa huomioidaan lukion suuntautuminen luontoon ja yrittäjyyteen.

Tavoitteena on toteuttaa vuosittain 5 paikallista luonto- ja yrittäjyysopintojaksoa. Lähilukioiden kanssa pyritään tekemään yhteistyötä. Lukion kansainvälisyystoimintaa kehitetään Opetushallituksen erillisillä hankerahoituksilla ja osallistumalla Erasmus + -ohjelmaan. Oman kunnan nuorten hakeutuminen Ranuan lukioon vakiintuu 45 %:iin ikäluokasta. Maakuntamallinen kaksoistutkinto toteutetaan Ranuan lukion ja ammatillisten yhteistyöoppilaitosten kanssa.

Tehtävä/tulosalue:	Kansalaisopisto
Tilivelvollinen:	Kansalaisopiston rehtori
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Kansalaisopisto tarjoaa ranualaisille elinikäisen oppimisfoorumien harrastus- ja opiskelutarjonnallaan. Opisto on vahva kulttuurinen toimija, joka edistää toiminta-alueensa asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia.

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP2023	TA2024	TAE2025	TS2026	TS2027

Kansalaisopiston koulutus/Elämänmittainen oppiminen	Opetusryhmien määrä kaikkiaan sivukylillä	164 6	160 5	160 5	160 5	160 5
	Opetustuntien määrä	3 212	3 200	3 200	3 200	3 200
	Opiskelijoiden määrä	601 448	730 440	620 451	620 451	620 451
	naisia miehiä	153	290	269	269	269
Opetuksen tuloksellisuus	Valtionapuun oikeuttavat tunnit	3 256	3 300	2 900	2 900	2 900
	Pidettyjen valtionosuus tuntien lukumäärä	3 208	3 500	2 900	2 900	2 900
	Opetustunnin hinta euroa	87	85	84	84	84
	Brutto Netto		73			
Kesälukio	Opiskelijamäärä		12			
Musiikkiopiston opiskelijapaikat	Ostetut opiskelijapaikojen määrät	12 091	14 000	14 000	14 000	14 000

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP2023	TA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
Kansalaisopiston opiskelijoita 7- 70 vuotiaista kuntalaisista					
-oppivelvollisuusikä	25 %	30 %	30 %	30 %	30 %
-työikäiset	28 %	27 %	27 %	27 %	27 %
-työttömät	1 %	3 %	3 %	3 %	3 %
-eläkeläiset (yli 65 v.)	39 %	35 %	35 %	35 %	35 %
-muut kotiäiti/isä, alle kouluikäinen yms.	7 %	5 %	5 %	5 %	5 %

Perustiedot:	TP2023	TA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
<u>Henkilöstö</u>					
Kansalaisopiston rehtori	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10
Suunnittelu opettaja	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25
Musiikinopettaja	1	1	1	1	1
Pt. tuntiopettaja	1	1	1	1	1
St. tuntiopettaja	40	40	40	40	40
Toimistosihtööri	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
<u>Toimitilat</u>					
Toivolan koulu	546	546	546	546	546
Monkkari 2.0/hallintotilat	25	25	25	25	25
Sivistysjohtaja/rehtori toimisto		18	18	18	18

Selite	TP 2023	TA 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	2 376					
Maksutuotot	27 704	35 150	35 200	35 200	35 200	0,14 %

Tuet ja avustukset	2 800	5 100	5 100	5 100	5 100	
Muut toimintatuotot	4 200	7 200	7 200	7 200	7 200	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	37 080	47 450	47 500	47 500	47 500	0,11 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-180 231	-194 091	-192 446	-192 446	-192 446	-0,85 %
Palvelujen ostot	-86 355	-71 048	-65 502	-65 519	-65 550	-7,85 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 050	-3 950	-3 880	-3 880	-3 880	-1,77 %
Avustukset	-1 200	0				
Muut toimintakulut sis. vuokrat	-61 776	-81 543	-53 640	-42 663	-42 686	-34,22 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-330 612	-350 632	-315 468	-304 508	-304 562	-10,03 %
TOIMINTAKATE	-293 532	-303 182	-267 968	-257 008	-257 062	-11,61 %

Strateginen päämäärä	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittari	Tavoitetaso
Kasvuhakuinen kunta	Ranuasta Suomen näkyvin maaseutukunta	Runsas kurssitarjonta Oulu2026-kulttuuripääkaupunki jäsen Kesälukio	Kurssien määrät Opiskelijamäärä	160 12
Hyvinvoiva kuntalainen	Hyvinvoivat ja aktiiviset kuntalaiset	Osallisuuden ja yhteisöllisyyden parantaminen Juuret Ranualla -luentosarja	Toivolan käyttöaste Osallistujat, koululuennot ja 60 -v iltajuhla	80 % 361
Elinvoimainen ja kansainvälistyvä yritystoiminta	Yritysmönteinen Ranua	Järjestetään koulutusta liiketoiminnan digitalisaatiosta ja verkkokaupasta	Toteutuneet koulutukset	Koulutukset toteutuvat
Kestävä elinympäristö	Ranuan kyläkeskuksen ja kylien kehittäminen	Parannetaan kyläkeskuksen ja kylien siisteyttä sekä yleisilmettä yhdessä kuntalaisten ja sidosryhmien kanssa Kestävän kehityksen viikko	Toteutuneet kurssit Toteutuneet luennot, kurssipäivät	Kyläilme kohentunut 4 luento/kurssia

Ranuan kansalaisopiston tehtävä on tarjota alueensa asukkaille monipuolista yleissivistävää ja ammatillista lisäkoulutusta sekä vireää harrastetoimintaa ja maksupalvelukoulutusta. Opiston toiminta on hyvinvointia ja elinvoimaa tuottavaa toimintaa. Kansalaisopiston toiminta täyttää vuonna 2025 60-vuotta. Lukuvuonna 2025-2026 Juuret Ranualla-luentosarja.

Oulu2026-kulttuuripääkaupunki toteutusalue koostuu Oulun lisäksi 39 kaupungista ja kunnasta ja Ranua on mukana toiminnassa ja toteuttaa osaltaan kulttuuri-ilmastonmuutosta.

Kesälukio-toiminta käynnistetään talousarviovuonna. Mallinnus ja käytänteet kesälukioseuran kanssa yhteistyössä sekä toisten toimijoiden kokemuksista ammentaen. Tavoitteena kasvattaa opiskelijamääriä Ranuan lukiossa. Lapin musiikki- ja tanssiopiston kanssa on sovittu ostopalvelusopimus opiskelijapaikoista. Vuoden 2025 arvio on 14 000 €.

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	Kirjasto Kirjastotoimenjohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Kirjastotoimi edistää kuntalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen ja elinikäiseen oppimiseen. Toiminnallaan kirjasto tukee ihmisten hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä. Kirjasto edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua, ja toimii kaikkien kuntalaisten ja ikäryhmien kokoontumispaikkana. Tietoyhteiskunnan osana kirjasto tarjoaa mahdollisuudet erilaisten verkkopalvelujen käyttämiseen ja sisältöjen tuntemukseen yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP2023	TA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
Kirjaston kokoelmien laadun ja määrän säilyttäminen	Hankinnat (asukasluku/1000)	646,49	>400	>400	>400	>400
	Lainaus/kokoelmat	1,25	>1,2	>1,2	>1,2	>1,2
Laadukkaat ja asiakaskeskeiset kirjasto- ja tietopalvelut	Kokonaislainaus/asukasluku	17,23	>15	>15	>15	>15
	Kirjastokäynnit/asukasluku	9,46	>8	>8	>8	>8
	Käyttäjäkoulutuksiin osallistuneet, as.luku/1000	144	>100	>100	>100	>100
	Tapahtumien osallistujat, as.luku/1000	100	>10	>10	>10	>10
Verkkopalvelujen tarjoaminen asiakkaiden käyttöön	Internet koneita asiakkaille	5	5	4	4	4
	Lainan hinta (toimintakulut/lainaus)	6,62	4,00	5,00	5,00	5,00
Palvelujen tuottaminen mahdollisimman taloudellisesti	Käynnin hinta (toimintakulut/kirjastokäynnit)	12,07	10	10	10	10

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP2023	TA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
Lainojen määrä	62 338	>70 000	>60 000	>60 000	>60 000
Fyysiset kirjastokäynnit	34 215	>40 000	>37 000	>37 000	>37 000
Verkkokäynnit	18 099	>20 000	>18 000	>18 000	>18 000

Perustiedot:	TP2023	TA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
Henkilöstö					
Kirjastotoimenjohtaja	1	1	1	1	1
Kirjastonhoitaja	1	1	1	1	1
Kirjastovirkailija	1	1	1	1	1
Kirjastoautonkulj. -virkailija	1	1			

Kirjastoapulainen/hanketyö	0,33	0,33			
Toimitilat	0,25				
Kirjasto	700	337	337	337	337

Selite	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	2 728	2 600	1 500	1 500	1 500	-42,31 %
Maksutuotot	2 467	3 400	3 200	3 000	3 000	-5,88 %
Tuet ja avustukset	10 068					
Muut toimintatuotot	4 180					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	19 443	6 000	4 700	4 500	4 500	-21,67 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-204 913	-199 285	-167 560	-167 560	-167 560	-15,92 %
Palvelujen ostot	-48 702	-52 504	-45 116	-44 877	-44 915	-14,07 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-71 048	-68 200	-55 827	-54 868	-54 868	-18,14 %
Avustukset						
Muut toimintakulut sis. vuokrat	-88 556	-94 362	-96 622	-94 334	-94 523	2,40 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-413 220	-414 351	-365 125	-361 639	-361 866	-11,88 %
TOIMINTAKATE	-393 777	-408 351	-360 425	-357 139	-357 366	-11,74 %

Strateginen päämäärä	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittari	Tavoitetaso
Kasvuhakuinen kunta	Ranuasta Suomen näkyvin maaseutukunta	Ranuan kirjaston toimintaa tehdään tunnetuksi eri yhteyksissä	Hankkeet, kirjaston tilastot	Toiminnan tunnetuus hyvä maakunnassa ja valtakunnallisesti
Hyvinvoiva kuntalainen	Hyvinvoiva henkilöstö	Eläköityvän henkilökunnan toimen täyttäminen	Henkilötyövuodet kirjastossa	4 htv
Elinvoimainen ja kansainvälistyvä yritystoiminta	Maahanmuuttajien kotoutumisen tukeminen	Maahanmuuttajista kirjastopalvelujen käyttäjiä	Kirjastokorttihakemukset myös ukrainan kielellä ja palvelujen esittely. Aineistohankintoja ja e-aineistoa maahanmuuttajille.	Kaikki maahanmuuttajat kirjastopalvelujen piiriin
Kestävä elinympäristö	Ranuan kyläkeskuksen ja kylien kehittäminen	Kirjastoautopalvelut kyliltä lopetetaan ja samalla lopetetaan myös SER-jätteen vastaanotto.		Palvelut säilyvät kylillä

Ranuan kunta panostaa kirjastotoiminnan kehittämiseen uudessa monitoimikeskus Kerkässä pitämällä aineistohankinnan määrärahat nykyisellä tasolla. Kuntalainen saa monipuoliset e-palvelut (e-kirjat, e-äänikirjat, e-lehdet, elokuvat ja musiikkiaineistot) kirjaston kautta. Kunta liittyy v. 2025 alusta valtakunnalliseen kuntien yhteiseen e-kirjastoon, jonka kautta tarjotaan jatkossa osa e-aineistoista. Kustannus 0,70 € / kuntalainen. Pohjoisen eKirjaston kautta tarjottavat kirjaston e-

palvelut 0,37 € / kuntalainen. Riittävän lehtivalikoiman ylläpito vaatii n. 10 000,00 €/ vuosi. Aineistohankintamääräraha n. 60 % on kirjahankintoja.

Kirjasto Letto on kaikkia kuntalaisia palveleva, uusia palveluja tarjoava ja uudistuva kirjasto nimensä mukaisella sloganilla: "uppoudu kirjojen maailmaan". Tämä näkyy mm. varattavien tilojen ja uuden tekniikan hyödyntämisessä. Kirjastoautopalvelu lakkautetaan vuoden 2025 alkupuolella.

Tehtävä/tulosalue:	Vapaa-aikatoimi
Tilivelvollinen:	Vapaa-aikatoimenjohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Tehtäväalue käsittää kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut sekä hyvinvointikoordinaation. Tavoitteena on edistää kuntalaisten hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä luomalla edellytyksiä ja tarjoamalla kansalaistoiminnan työkaluja eri palvelusektoreille ja kansainvälisyydessä. Toimintaa ohjaa ehkäisevän työn ideologia lähtökohtana terveelliset elämäntavat ja varhaisen puuttumisen malli sekä yhteisöllisyys; Wellness/Illness.

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP2023	TA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
Avustukset, liikunta	Avustettavat liikuntajärjestöt/jäsenmäärä	4/498	5/700	5/700	5/700	5/700
Avustukset, nuoriso	Avustettavien nuorisojärjestöt/jäsenmäärä	2/174/ 9900	3/234/ 9900	3/230	3/230	3/230
Vaikuttavuus-nuorisotyön ja toiminnanpiirissä olevat nuoret	Työntekijät tuntevat nuoret ja ovat kasvatuksellisesti vuorovaikutuksessa heihin	198	220	210	210	210
Suunnitelmalliset tuetut nuoret, kohdennettu työ	Etsivä nuorisotyö Nuorten työpajatoiminta Koulunuorisotyö	20 9 56	40 14 40	35 12 45	35 12 45	35 12 45
Nuorten käyntikerrat Nuorisotila Tapahtumat, retket	Monipuolinen ja laadukas toiminta/nuorten määrä	4 574 1 066	4700 900	4 100 950	4 100 950	4 100 950
Avustukset, kulttuuri	Avustusmääräraha/€ • Yksityiset • Yhteisöt, järjestöt	2 500 6 2	3 000 5 2	3 000 5 2	3 000 5 2	3 000 5 2

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP2023	TA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
Kulttuuritilaisuudet ja tapahtumat kunta/vuosi					
• Konsertit, teatteri	6/330	6	5/260	5/260	5/260
• Tappauksia	78	1	110	110	110
• Taikalamppu tap.	36/2 385	36	34	34	34
• Taiteiden Yö-tapahtumat/osallistujat	19/953	12	15	15	15
Museo avoinna/kävijät	6 vko/59		6 vko/150	6 vko/150	6 vko/150
Liikunta					
Liikuntatapahtumat/osallistuja	14/817	5/950	13/2100	13/2100	13/2100
Liikuntaretket/osallistuja	1/52	3/120	2/80	2/80	2/80
Puulaakit/osallistuja	0	2/80	1	1	1
Kunnanmestaruus/osallistuja	0	2/50	1	1	1
Liikkuva IP/osallistuja	2/81	3/11	3	3	3

Kuntovihkot					
• talvi	17 382	19 500	15 000	15 000	15 000
• kesä	15 869	18 000	16 000	16 000	16 000
Kansainväliset toiminnot	5	5	5	5	5
• Kv-vaihdot	2	2	2	2	2
• Vapaaehtoiset	4	2	2	2	2
• EU:n nuorisoviikko	0	1	1	1	1
Nuorisotoiminta					
• Osallistujat/leirit	3/114	4/125	4/111	4/111	4/111
• Valistus	11/653	10	10	10	10
• Päihteettömät tapahtumat ja EPT -työ	9/481	6	6	6	6
• Osallisuustapaht.	2	4	4	4	4

Perustiedot:	TP2023	TA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
Henkilöstö					
Vapaa-aikatoimenjohtaja	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75
Vapaa-aikatoimienohjaaja	1	1	1	1	1
Kausi- ja tuntityöntekijät	6		6	6	6
Tuntityöntekijät	1		0,1	0,1	0,1
Etsivä nuorisotyöntekijä	1	1	1	1	1
Nuorten työpaja ohjaaja	1,6	1,2	1,2	1,2	1,2
Etsivä liikunta -hanke		1	1		
Koulunuorisotyöntekijä	1	1	1	1	1
Toimitilat					
Jäähalli	2 584	2 584	2 584	2 584	2 584
Monkkari 2.0	310	310	310	310	310
Toimisto		20	20	20	20
Museo	1	1	1	1	1

Selite	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	9 322	7 500	4 400	4 400	4 400	-41,33 %
Maksutuotot	3 693	500	500	500	500	
Tuet ja avustukset	175 844	209 250	165 061	156 200	156 200	-21,12 %
Muut toimintatuotot	68 669	62 800	59 760	47 760	47 760	-4,84 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	257 529	280 050	229 721	208 860	208 860	-17,97 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-288 779	-279 450	-317 558	-309 737	-309 737	13,64 %
Palvelujen ostot	-174 627	-158 054	-140 373	-138 321	-138 405	-11,19 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 147	-33 576	-28 890	-27 090	-27 090	-13,96 %
Avustukset	-21 232	-23 900	-23 900	-23 900	-23 900	0,0 %
Muut toimintakulut sis. vuokrat	-264 155	-230 102	-194 084	-194 834	-192 005	-15,65 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-762 940	-725 082	-704 805	-693 882	-691 137	-2,80 %
TOIMINTAKATE	-505 411	-439 563	-475 084	-485 022	-482 277	8,08 %

Tavoitteet	Toimenpiteet		Tavoitetaso
Ranuasta Suomen näkyvin maaseutukunta	Taiteiden Yö, yhteisöllinen taidepolku Oulu2026-kulttuuripääkaupunki jäsen - Hillastus Unescon aineeton maailmanperintökohde -haku	Osallistujamäärät asteikolla 0-5 Toimenpiteet, avaukset	3 2
Hyvinvoivat ja aktiiviset kuntalaiset vauvasta ikäihmisiin	Järjestöavustukset, vapaa-aikatoimen tapahtumat ja saavutettavuus Kuntovihot Korttelirastit 8 x Lähe sieki liikkeelle Kunnon mummola Hyvinvointilähete/liikuntaneuvonnan palveluketju	HYTE-kerroin ja Kouluterveyskysely Osallistujamäärä Osallistujamäärä Osallistujamäärä Osallistujamäärä Osallistujamäärä Toiminnan käynnistyminen, hanke	72 (Suomen ka) 34 000 1 500 120 70 Aloitus
Tuetaan kansainvälistä maahanmuuttoa ja paikkakunnalle muuttavien viihtyvyyttä Harjoittelijat Erasmus+	Integrointia harrasteryhmiin kummitoimijoiden kanssa Aktiivinen harjoittelijavaihto Nuorisovaihto	Osallistujamäärät 3 harjoittelijaa Toteutunut nuorisovaihto	Hyvä Kulttuurien välinen oppiminen
Luonnonympäristön vaaliminen	Ekologisuus kaikessa toiminnassa ja hankkeissa	Tietoisuus ekologisista valinnoista, luontoarvot nuorisokyselyt	Tietoisuuden lisäys Monkkari 2.0

Vapaa-aikatoimessa on aktiivinen ja osallistava nuorilähtöinen toimintakulttuuri, joka kannustaa omaan hyvinvointiin sijoittamiseen. Kansainvälisyys nähdään osaksi perusnuorisotyötä, mahdollistaen näin kotikansainvälistymisen. Kv-hankkeet ja niiden jalkautuminen nuorisotyön menetelmiksi ovat merkittävä nuorten alueellisen tasa-arvon ja saavutettavuuden kautta. Kunnan

arvot, rohkeus/avoimuus/vastuullisuus/lapsiystävällisyys/yrityksellisyys, läpileikkaavat vapaa-aikatoimen palveluja.

Ranuan Nuorten työpaja ja Etsivä nuorisotyö on mukana Rovaniemen taidemuseon TaideLoikka-hankkeessa 1.8.2024-31.5.2027. TaideLoikka ryhmän nuorelle vertaistukiohjaajalle hankkeen kautta maksetaan 10 kk palkkaa, 12 h/kk. Vapaa-aikatoimi on mukana Lapin Hyvinvointialueen Elintapaohjauksen pilotoinnissa. Elintapaohjaukseen on haettu ulkopuolista hankerahoitusta vuosille 2025-2026.

Nuorisotilat pidetään kiinni lauantaisin marras-maaliskuun välisenä aikana.

Liikuntafoorumi osallistaa kuntalaiset keskustelemaan ja kokemaan liikunnallista elämäntapaa. Kuntien tehtävä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä sisältäen myös liikkumisen edistämisen. Lisäksi kuntien tulee luoda edellytyksiä liikunnalle paikallisella tasolla järjestämällä liikuntapalveluja huomioiden eri kohderyhmät sekä tukien terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa.

Kulttuuritoimissa lastenkulttuuri jalkautetaan saavutettavuuden vuoksi pääsääntöisesti varhaiskasvatuksen ja koulujen työpäivien yhteyteen kulttuuripolun suunnitelman mukaisesti. Oulu2026-kulttuuripääkaupunki toteutusalue koostuu Oulun lisäksi 39 kaupungista ja kunnasta ja Ranua on mukana toiminnassa ja toteuttaa osaltaan ohjelman mukaista kulttuuri-ilmastonmuutosta Ranuan työryhmän ideoimana.

Hankkeet tuovat lisäresurssit tavoitteiden saavuttamiseen luoden rohkeaa ja uudistuvaa kuntaa, jossa avoimuus sekä yrityksellisyys on vastuullista ja lapsiystävällistä. Hyvinvointikertomus ohjaa tavoitteiden asettamista ja toiminnan suuntaamista.

Talousarviovuonna 1) käynnistetään vapaa-aikatoimenjohtaja/kurssisuunnittelija/hyvinvointikoordinaattorin työnkuvan selkiennyttäminen 2) selvitetään Kaiku-kortin käyttöönotto ja arvioidaan taloudelliset vaikutukset kunnan budjettiin.

Hyvinvointilautakunta/sivistystoimi yhteensä:

Selite	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	678 650	732 080	676 600	661 550	661 550	-7,58 %
Maksutuotot	132 609	136 450	120 000	109 800	109 800	-12,06 %
Tuet ja avustukset	365 990	230 350	241 881	177 300	177 300	5,01 %
Muut toimintatuotot sis. vuokratuotot	41 473	70 000	66 960	54 960	54 960	-4,34 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 256 000	1 168 880	1 105 441	1 003 610	1 003 610	-5,43 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-6 680 887	-6 903 657	-7 210 380	-7 253 566	-7 257 488	4,44 %
Palvelujen ostot	-2 224 157	-2 192 666	-2 198 514	-2 116 384	-2 114 969	0,27 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-494 262	-524 101	-468 228	-463 969	-462 469	-10,66 %
Avustukset	-22 432	-23 900	-23 900	-23 900	-23 900	0,00 %

Muut toimintakulut sis. vuokrat	-2 690 923	-2 388 243	-2 347 596	-2 285 716	-2 289 151	-1,70 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-12 112 696	-12 032 567	-12 248 618	-12 173 908	-12 178 350	1,80 %
TOIMINTAKATE	-10 856 695	-10 863 687	-11 143 177	-11 170 298	-11 174 740	2,57 %